

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЧЕРНІГІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Навчально-науковий інститут права і соціальних технологій

**Актуальні проблеми кваліфікації злочинів у сфері
службової та професійної діяльності, пов'язаної з
наданням публічних послуг**

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

для самостійної роботи для підготовки магістрів
за спеціальністю 081 «Право»

Обговорено і рекомендовано
на засіданні кафедри
кримінального права та правосуддя
Протокол № 8
Від 09.01.2018 року

Чернігів ЧНТУ 2018

Актуальні проблеми кваліфікації злочинів у сфері службової та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг. Методичні вказівки для самостійної роботи для підготовки магістрів за спеціальністю 081 «Право» / Укл.: Коломієць Н.В. – Чернігів: Навчально-науковий інститут права і соціальних технологій Чернігівського національного технологічного університету. – 2018. – 50с.

Укладач: Коломієць Наталія Володимирівна, доцент кафедри кримінального права та правосуддя ЧНТУ, к.ю.н., доцент.

Відповідальний за випуск: Головка Михайло Борисович, завідувач кафедри кримінального права та правосуддя, кандидат юридичних наук, доцент.

Рецензент: Селецький Олексій Вікторович, кандидат юридичних наук, доцент, декан юридичного факультету Навчально-наукового інституту права і соціальних технологій Чернігівського національного технологічного університету.

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА	4
1 ОСНОВНІ ПОЛОЖЕННЯ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ КВАЛІФІКАЦІЇ ЗЛОЧИНІВ У СФЕРІ СЛУЖБОВОЇ ТА ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ, ПОВ'ЯЗАНОЇ З НАДАННЯМ ПУБЛІЧНИХ ПОСЛУГ».....	5
1.1 Тематичний план навчальної дисципліни «Актуальні проблеми кваліфікації злочинів у сфері службової та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг».....	5
1.2.Методи поточного та підсумкового атестаційного контролю з навчальної дисципліни «Актуальні проблеми кваліфікації злочинів у сфері службової та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг».....	12
2 ТЕМАТИЧНІ ПЛАНИ	13
2.1 Тема 1. Поняття, види, принципи і значення кваліфікації злочинів. Загальні та спеціальні правила кваліфікації злочинів.....	13
2.2 Тема 2. Загальні положення щодо кваліфікації злочинів у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг.....	16
2.3 Тема 3. Поняття злочинів у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг	19
2.4. Тема 4. Особливості кваліфікації злочинів у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг що вчиняються у співучасті	22
2.5. Тема 5. Кваліфікація зловживання владою, службовим становищем або повноваженнями	24
2.6 Тема 6. Кваліфікація перевищення влади або повноважень.....	28
2.7. Тема 7. Міжнародно-правові приписи щодо відповідальності за незаконне збагачення та їх кримінально-правове значення.....	30
2.8. Тема 8. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки злочинів у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг.	33
2.9 Тема 9. Кваліфікація прийняття пропозиції обіцянки або одержання неправомірної вигоди службовою особою, а також незаконного збагачення.....	35
2.10. Тема 10. Кваліфікація пропозиції, обіцянки або надання неправомірної вигоди службовій особі, а також зловживання впливом	38
2.11. Тема 11. Особливості кваліфікації службового підроблення та службової недбалості	41
2.12. Тема 12. Особливості кваліфікації підкупу службової особи або особи, яка надає публічні послуги, а також провокації підкупу.....	43
ДОДАТКИ.....	47
Додаток А – Орієнтовний перелік питань на залік/екзамен.....	47

ПЕРЕДМОВА

Для самостійного вивчення дисципліни «Актуальні проблеми кваліфікації злочинів у сфері службової та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг» необхідно засвоїти матеріал відповідно до навчальної програми дисципліни, яка містить загальні методичні вказівки, теми для самостійної роботи, контрольні запитання, а також перелік рекомендованої літератури.

Самостійна робота – одна з форм самостійного опрацювання матеріалу курсу студентом. Вона сприяє поглибленню знань навчальної дисципліни і формуванню навичок для практичного застосування.

Метою самостійної роботи є вироблення у студентів вміння самостійно вивчати матеріал з навчальної дисципліни «Актуальні проблеми кваліфікації злочинів у сфері службової та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг», аналізувати законодавчі акти та спеціальну літературу, формулювати і обґрунтовувати свої висновки щодо проблемних питань, а також застосовувати набуті теоретичні знання під час вирішення практичних завдань. При цьому слід пам'ятати, що найбільш точну і об'єктивну інформацію можна отримати при вивченні первинної інформації, а саме нормативно-правових актів, які регулюють діяльність по виконанню кримінальних покарань в Україні.

Для підготовки до самостійної роботи студентів пропонується тема, перелік питань, тестові завдання та контрольні питання для самостійного оцінювання знань, а також рекомендована література. Окрім рекомендованої літератури можна використовувати інші доступні джерела. Підсумковою формою контролю знань є екзамен, який має на меті перевірити рівень засвоєння теоретичних знань, уміння застосовувати ці знання при вирішенні конкретних професійних задач.

Вивчення спецкурсу передбачає поєднання різних форм організації навчального процесу і методів навчання. Спецкурс викладається протягом одного навчального семестру.

1 ОСНОВНІ ПОЛОЖЕННЯ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ КВАЛІФІКАЦІЇ ЗЛОЧИНІВ У СФЕРІ СЛУЖБОВОЇ ТА ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ, ПОВ'ЯЗАНОЇ З НАДАННЯМ ПУБЛІЧНИХ ПОСЛУГ»

1.1 Тематичний план навчальної дисципліни «Актуальні проблеми кваліфікації злочинів у сфері службової та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг»

Змістовний модуль 1. Поняття, наукові основи та загальні питання кваліфікації злочинів у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг

Тема 1 Загальні положення кваліфікації злочинів у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг

Поняття, система і види злочинів у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг.

Загальна характеристика злочинів у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг. Розвиток законодавства про такі злочини.

Ознаки родового та безпосередніх об'єктів злочинів у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг, їх вплив на кваліфікацію цих злочинів. Зв'язок між діянням винної особи та її службовою діяльністю.

Особливості законодавчого вирішення питання про суб'єктів злочинів у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг.

Поняття та види службових осіб. Конституційні та інші правові засади діяльності службових осіб. Поняття службової особи юридичної особи приватного права. Поняття та ознаки військової службової особи.

Поняття осіб, які здійснюють професійну діяльність, пов'язану з наданням публічних послуг. Правові засади діяльності осіб, які надають публічні послуги.

Поняття корупції. Ознаки, за наявності яких злочини у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг, визнаються корупційними правопорушеннями. Міжнародні договори України про відповідальність за корупційні правопорушення та їх кримінальноправове значення.

Змістовий модуль 2. Кваліфікація злочинів, передбачених статтями 364, 364¹, 365, 365², 426¹ КК України

Тема 2. Кваліфікація зловживання владою, службовим становищем або повноваженнями

Зловживання владою або службовим становищем. Поняття зловживання владою або службовим становищем, його співвідношення з поняттям зловживання повноваженнями. Об'єкт і об'єктивна сторона. Характеристика діяння. Наслідки злочину та їх види. Момент закінчення злочину. Суб'єктивна сторона. Особливості форми вини. Мотиви злочину та їх значення для кваліфікації злочину. Суб'єкт злочину. Кваліфікуючі ознаки. Поняття тяжких наслідків, їх види та вирішення питання про необхідність додаткової кваліфікації вчиненого за іншими статтями Кримінального кодексу України. Особливості кримінально-правового визначення поняття працівника правоохоронного органу. Відмежування зловживання владою або службовим становищем від привласнення, розтрата або заволодіння чужим майном шляхом зловживання службовою особою своїм службовим становищем. Кваліфікація цього злочину при конкуренції статей Кримінального кодексу України.

Зловживання повноваженнями службовою особою юридичної особи приватного права незалежно від організаційно-правової форми. Поняття зловживання повноваженнями, його співвідношення з поняттям зловживання владою або службовим становищем. Об'єкт і об'єктивна сторона. Характеристика діяння. Наслідки злочину та їх види. Момент закінчення злочину. Суб'єктивна сторона. Особливості форми вини. Мета вчинення злочину та її значення для кваліфікації злочину. Поняття неправомірної вигоди. Суб'єкт злочину. Кваліфікуючі ознаки. Поняття тяжких наслідків, їх види та вирішення питання про необхідність додаткової кваліфікації вчиненого за іншими статтями Кримінального кодексу України. Відмежування цього злочину від привласнення, розтрата або заволодіння чужим майном шляхом зловживання службовою особою своїм службовим становищем. Кваліфікація цього злочину при конкуренції статей Кримінального кодексу України.

Зловживання повноваженнями особами, які надають публічні послуги.

Поняття зловживання повноваженнями, його співвідношення з поняттям зловживання владою або службовим становищем. Об'єкт і об'єктивна сторона. Характеристика діяння. Наслідки злочину та їх види. Момент закінчення злочину. Суб'єктивна сторона. Особливості форми вини. Мета вчинення злочину та її значення для кваліфікації злочину. Поняття неправомірної вигоди. Суб'єкт злочину. Кваліфікуючі ознаки. Поняття особи похилого віку. Кваліфікація вчинення цього злочину повторно. Поняття тяжких наслідків, їх види та вирішення питання про необхідність додаткової кваліфікації вчиненого за іншими статтями Кримінального кодексу України.

Відмежування цього злочину від привласнення або розтрата чужого майна. Кваліфікація цього злочину при конкуренції статей Кримінального кодексу України

Тема 3. Кваліфікація перевищення влади або повноважень

Перевищення влади або службових повноважень працівником правоохоронного органу. Поняття перевищення влади або службових повноважень. Об'єкт і об'єктивна сторона. Характеристика дій, види перевищення влади або службових повноважень. Наслідки злочину та їх види. Момент закінчення злочину. Суб'єктивна сторона. Особливості форми вини. Суб'єкт злочину. Особливості кримінально-правового визначення поняття військової службової особи. Кваліфікуючі ознаки. Кваліфікація перевищення влади або службових повноважень, яке супроводжувалося фізичним або психічним насильством, застосуванням зброї чи спеціальних засобів або болісними і такими, що ображають особисту гідність потерпілого, діями. Поняття тяжких наслідків, їх види та вирішення питання про необхідність додаткової кваліфікації вчиненого за іншими статтями Кримінального кодексу України. Відмежування цього злочину від зловживання владою або службовим становищем. Співвідношення перевищення влади або службових повноважень і катування. Кваліфікація цього злочину при конкуренції статей Кримінального кодексу України. Особливості кваліфікації перевищення влади або службових повноважень службовою військовою особою, яка є працівником правоохоронного органу.

Змістовий модуль 3. Кваліфікація злочинів у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг, передбачених статтями 366¹, 368, 368², 369, 369² КК України

Тема 4. Кваліфікація прийняття пропозиції обіцянки або одержання неправомірної вигоди службовою особою, а також незаконного збагачення

Прийняття пропозиції, обіцянки або одержання неправомірної вигоди службовою особою.

Об'єкт і предмет злочину. Поняття неправомірної вигоди та її відмежування від дарунка (пожертви). Об'єктивна сторона. Види дій та їх характеристика. Момент закінчення злочину. Суб'єктивна сторона. Пов'язаність умислу особи, яка вчинює цей злочин, з умислом особи, яка пропонує або надає неправомірну вигоду. Мотив злочину та його значення для кваліфікації злочину. Суб'єкт злочину. Кваліфікуючі ознаки. Диференціація кримінальної відповідальності залежно від розміру

неправомірної вигоди. Визначення значного, великого та особливо великого розмірів неправомірної вигоди та їх встановлення. Поняття особи, яка займає відповідальне або особливо відповідальне становище. Кваліфікація вчинення цього злочину повторно і його відмежування від продовжуваного злочину. Особливості вчинення цього злочину за попередньою змовою групою осіб. Поняття вимагання неправомірної вигоди та його значення для кваліфікації злочину і вирішення питання про відповідальність особи, яка пропонувала, обіцяла чи надала неправомірну вигоду. Відмежування цього злочину від інших злочинів, пов'язаних з одержанням неправомірної вигоди, а також від адміністративних правопорушень, що виражаються у порушенні встановлених законом обмежень і заборон щодо одержання дарунка (пожертви).

Незаконне збагачення. Особливості характеру суспільної небезпечності цього злочину і його відмінність від характеру суспільної небезпечності підкупу службової особи та одержання останньою неправомірної вигоди шляхом вимагання. Об'єкт і предмет злочину. Поняття неправомірної вигоди та її відмежування від доходу від підприємницької чи іншої діяльності, винагороди від роботи за сумісництвом та дарунка (пожертви). Об'єктивна сторона. Види дій та їх характеристика. Міжнародно-правові приписи щодо відповідальності за незаконне збагачення та їх кримінально-правове значення. Момент закінчення злочину. Суб'єктивна сторона. Мотив одержання неправомірної вигоди та його значення для кваліфікації злочину. Особливості суб'єкта злочину. Кваліфікуючі ознаки. Диференціація кримінальної відповідальності залежно від розміру неправомірної вигоди. Визначення значного, великого та особливо великого розмірів неправомірної вигоди та їх встановлення. Співвідношення цього злочину з прийняттям пропозиції, обіцянки або одержанням неправомірної вигоди службовою особою.

Тема 5. Кваліфікація пропозиції, обіцянки або надання неправомірної вигоди службовій особі, а також зловживання впливом

Пропозиція, обіцянка або надання неправомірної вигоди службовій особі. Об'єкт і предмет злочину. Поняття неправомірної вигоди та її відмежування від дарунка (пожертви). Об'єктивна сторона. Види дій та їх характеристика. Момент закінчення злочину. Суб'єктивна сторона. Пов'язаність умислу особи, яка вчинює цей злочин, з умислом особи, яка приймає пропозицію, обіцянку або одержує неправомірну вигоду. Суб'єкт злочину. Кваліфікуючі ознаки. Кваліфікація вчинення цього злочину повторно і його відмежування від продовжуваного злочину. Поняття особи, яка займає відповідальне або особливо відповідальне становище. Особливості вчинення цього злочину за попередньою змовою групою осіб або організованою групою осіб чи її учасником. Умови звільнення від кримінальної відповідальності особи, яка пропонувала, обіцяла чи надала неправомірну вигоду.

Зловживання впливом. Особливості конструкції статті Кримінального кодексу України, що передбачає відповідальність за цей злочин. Склади злочину. Особливості характеру суспільної небезпечності цього злочину і його відмінність від характеру суспільної небезпечності незаконного збагачення. Об'єкт і предмет злочину. Поняття неправомірної вигоди та її відмежування від дарунка (пожертви). Об'єктивна сторона. Характеристика пропозиції, надання і одержання неправомірної вигоди. Відмінність пропозиції неправомірної вигоди від пропозиції здійснити вплив за надання такої вигоди. Поняття осіб, уповноважених на виконання функцій держави, та його значення для кваліфікації цього злочину. Момент закінчення злочину. Суб'єктивна сторона. Мотив вчинення злочину та його значення для кваліфікації злочину. Суб'єкт злочину. Проблема визначення суб'єкта одержання неправомірної вигоди або пропозиції здійснити вплив за надання такої вигоди. Міжнародно-правові приписи щодо відповідальності за незаконне збагачення та їх кримінально-правове значення. Кваліфікуюча ознака одержання неправомірної вигоди. Проблема визначення змісту вимагання неправомірної вигоди у складі зловживання впливом. Співвідношення зловживання впливом з підкупом службової особи чи особи, яка надає публічні послуги, одержанням такими особами неправомірної вигоди шляхом вимагання. Відмежування зловживання впливом від незаконного збагачення. Кваліфікація зловживання впливом за сукупністю з іншими злочинами.

Змістовий модуль 4. Проблеми кримінально-правової кваліфікації окремих складів злочинів у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг

Тема 6. Особливості кваліфікації службового підроблення та службової недбалості

Службове підроблення. Поняття службового підроблення. Об'єкт і предмет злочину. Поняття офіційного документа. Об'єктивна сторона. Характеристика дій. Момент закінчення злочину. Суб'єктивна сторона. Форма вини. Поняття завідомості та її значення для кваліфікації злочину. Особливості суб'єкта злочину. Кваліфікуючі ознаки. Поняття тяжких наслідків та їх види. Співвідношення із зловживанням владою, службовим становищем або повноваженнями. Відмежування від інших злочинів, пов'язаних із підробкою документів. Кваліфікація цього злочину при конкуренції статей Кримінального кодексу України.

Службова недбалість. Поняття службової недбалості. Об'єкт і об'єктивна сторона. Характеристика діяння. Наслідки злочину та їх види. Момент закінчення злочину. Суб'єктивна сторона. Особливості форми вини. Особливості суб'єкта злочину. Кваліфікуючі ознаки. Поняття тяжких наслідків та їх види. Відмежування від зловживанням владою, службовим становищем або повноваженнями.

Тема 7. Особливості кваліфікації підкупу службової особи або особи, яка надає публічні послуги, а також провокації підкупу

Загальне поняття підкупу службової особи або особи, яка надає публічні послуги. Відмінність підкупу службової особи або особи, яка надає публічні послуги, від одержання такими особами неправомірної вигоди шляхом вимагання за характером суспільної небезпечності.

Підкуп службової особи юридичної особи приватного права незалежно від організаційно-правової форми. Особливості конструкції статті Кримінального кодексу України, що передбачає відповідальність за цей злочин. Склади злочину. Об'єкт і предмет злочину. Поняття неправомірної вигоди та її відмежування від дарунка (пожертви). Об'єктивна сторона. Характеристика пропозиції, надання і одержання неправомірної вигоди. Момент закінчення злочину. Суб'єктивна сторона. Пов'язаність умислу особи, яка пропонує або надає неправомірну вигоду з умислом особи, яка одержує таку вигоду. Мотив одержання неправомірної вигоди та його значення для кваліфікації злочину. Суб'єкт злочину, особливості суб'єкта одержання неправомірної вигоди. Кваліфікуючі ознаки. Кваліфікація вчинення цього злочину повторно і його відмежування від продовжуваного злочину. Вчинення злочину за попередньою змовою групою осіб або організованою групою. Поняття вимагання неправомірної вигоди та його значення для кваліфікації злочину і вирішення питання про відповідальність особи, яка пропонувала або надала неправомірну вигоду. Умови звільнення від кримінальної відповідальності особи, яка пропонувала або надала неправомірну вигоду. Відмежування цього злочину від інших злочинів, пов'язаних з одержанням неправомірної вигоди, а також від одержання дарунка (пожертви).

Підкуп особи, яка надає публічні послуги. Особливості конструкції статті Кримінального кодексу України, що передбачає відповідальність за цей злочин. Склади злочину. Об'єкт і предмет злочину. Поняття неправомірної вигоди та її відмежування від дарунка (пожертви). Об'єктивна сторона. Характеристика пропозиції, надання і одержання неправомірної вигоди. Момент закінчення злочину. Суб'єктивна сторона. Пов'язаність умислу особи, яка пропонує або надає неправомірну вигоду з умислом особи, яка одержує таку вигоду. Мотив одержання неправомірної вигоди та його значення для кваліфікації злочину. Суб'єкт злочину, особливості суб'єкта одержання неправомірної вигоди. Кваліфікуючі ознаки. Кваліфікація вчинення цього злочину повторно і його відмежування від продовжуваного злочину. Вчинення злочину за попередньою змовою групою осіб або організованою групою. Поняття вимагання неправомірної вигоди та його значення для кваліфікації злочину і вирішення питання про відповідальність особи, яка пропонувала або надала неправомірну вигоду. Умови звільнення від кримінальної відповідальності особи, яка пропонувала або надала неправомірну вигоду. Відмежування цього злочину від інших злочинів,

пов'язаних з одержанням неправомірної вигоди, а також від адміністративних правопорушень, що виражаються у порушенні встановлених законом обмежень і заборон щодо одержання дарунка (пожертви).

Провокація підкупу. Поняття провокації підкупу. Об'єкт і об'єктивна сторона. Характеристика діяння. Момент закінчення злочину. Суб'єктивна сторона. Мета вчинення злочину та її значення для кваліфікації злочину. Особливості суб'єкта злочину. Кваліфікуюча ознака. Поняття службової особи правоохоронного органу. Співвідношення провокації підкупу службової особи або особи, яка надає публічні послуги, і співучасті у вчиненні такого підкупу. Відмежування провокації підкупу від правомірних дій (контрольованого надання неправомірної вигоди) щодо викриття одержання службовою особою або особою, яка надає публічні послуги, неправомірної вигоди шляхом вимагання. Кримінально-правове значення порушення працівником правоохоронного органу законодавчої заборони провокування (підбурювання) особи на вчинення злочину з метою його подальшого викриття, а також практики Європейського суду з прав людини для вирішення питання про відповідальність спровокованої особи.

1.3 Методи поточного та підсумкового атестаційного контролю з навчальної дисципліни

Для визначення рівня засвоєння студентами навчального матеріалу використовуються такі методи оцінювання знань:

- поточне тестування після вивчення кожної теми;
- поточне тестування після вивчення кожного змістового модуля;
- оцінка за самостійну роботу;
- залік/екзамен.

Поточний контроль проводиться шляхом спілкування із студентами під час лекцій, практичних занять та консультацій.

Бали, які набрані студентом під час поточного контролю, дораховуються до модульних оцінок.

В кінці семестру, студент може набрати до 60% підсумкової оцінки за виконання всіх видів робіт, що виконуються протягом семестру і до 40% підсумкової оцінки – на екзамені. Складання екзамену є обов'язковим елементом підсумкового контролю знань для студентів, які претендують на оцінку «добре» або «відмінно». Якщо студент виконав всі види робіт протягом семестру (з мінімальними вимогами до знань) та набрав 60% підсумкової оцінки (тобто «задовільно»), то він, за бажанням, може залишити набрану кількість балів як підсумкову оцінку і не складати екзамен. Повторне складання екзамену з метою підвищення позитивної оцінки не дозволяється.

Семестровий контроль за результатами вивчення дисципліни проводиться в останній атестаційний тиждень семестру (сесію) шляхом зваженого додавання результатів модульного контролю та постановки підсумкової оцінки до екзаменаційної відомості. За результатами третього модуля виставляється екзаменаційна оцінка відповідно до шкали оцінювання, що наведена в наступному розділі.

Білеті знаходяться в пакеті документів на дисципліну.

2. ТЕМАТИЧНІ ПЛАНИ

2.1 Тема 1. Поняття, види, принципи і значення кваліфікація злочинів. Загальні та спеціальні правила кваліфікації злочинів

Завдання для самостійної роботи

1. Історико-правовий аспект кримінально-правової боротьби зі злочинами у сфері службової діяльності у дореволюційний період.

2. Історія розвитку законодавства про кримінальну відповідальність за злочини у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг.
3. Сучасний стан боротьби зі злочинами у сфері службової та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг.
4. Причини, основні етапи, концептуальні ідеї, проблеми реформування кримінального законодавства України, що передбачає кримінальну відповідальність та інші заходи кримінально-правового впливу за злочини у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг, в 2008-2013 роках.
5. Міжнародне законодавство, що регулює питання кримінальної відповідальності за злочини у сфері службової та професійної діяльності, пов'язаної з наданням професійних послуг

Практичні завдання

Здійсніть кримінально-правову кваліфікацію діянь за варіантами :

а) перевищення влади, поєднане із заподіянням потерпілому умисного легкого тілесного ушкодження;

б) одержання службовою особою неправомірної вигоди в розмірі 125 НМДГ за вчинення дії в інтересах того, хто надає неправомірну вигоду, поєднане з погрозою знищення майна потерпілого, яку суб'єкт обіцяв реалізувати в разі непередачі йому неправомірної вигоди;

в) зловживання владою, що спричинило підрив авторитет органу державної влади, порушення конституційних прав громадян та майнову шкоду у вигляді матеріальних збитків на суму 400 НМДГ;

г) перевищення повноважень, поєднане із спричиненням потерпілому побоїв.

Вирішіть задачу, враховуючи уточнення

Слідчий міліції Котляр під час чергового допиту підозрюваного Бебеха декілька разів вдарив останнього долонею по обличчю з метою одержання від потерпілого зізнання у вчиненні злочину.

Бебех, побоюючись, що Котляр і надалі буде бити його, запропонував останньому „відступити” за припинення побиття та кримінального переслідування щодо себе.

Котляр прийняв пропозицію Бебеха та взяв від нього гроші в розмірі 5 НМДГ і годинник вартістю 3 НМДГ. Після цього слідчий відпустив Бебеха та пообіцяв, що більше його ніхто не викличе.

Всі протоколи допитів Бебеха слідчий фальсифікував, внісши в них неправдиву інформацію та підробивши підпис підозрюваного. Справжні протоколи допитів Котляр знищив.

Пізніше про зазначені вище події стало відомо працівникам ЗМІ. Вони стали предметом декількох публікацій у районній пресі. Окрім того, фальсифікація протоколів допиту утруднила подальший розвиток кримінального провадження, в межах якого здійснювалось кримінальне переслідування Бебеха.

Уточнення та попередня оцінка фактичних обставин:

- Котляр є службовою особою, яка обіймає відповідальне становище. Котляр є працівником правоохоронного органу.

- За принципом „всі сумніви на користь особи” будемо вважати, що завдані Котляром удари не спричинили потерпілому тілесних ушкоджень, фізичних або моральних страждань, а завданий Бебеху біль не був сильним.

- Завдаючи Бебеху удари, Котляр не мав на меті отримання від нього грошей чи матеріальних цінностей в майбутньому.

- Гроші та годинник, передані Бебехом Котляру, є неправомірною вигодою в розумінні примітки до ст. 364-1 КК. Її вартість не досягає показника „значні розміри”.

- Протокол допиту свідка є офіційним документом.

- Як впливає з умов задачі, домовленість Котляра та Бебеха не передбачала знищення та фальсифікацію слідчим протоколів допиту.

- За принципом „всі сумніви на користь особи” будемо вважати, що Бебех насправді не вчиняв злочину, у вчиненні якого він підозрювався Котляром.

- Одержання Котляром неправомірної вигоди, знищення та фальсифікація ним офіційних документів, очевидно, призвели до підриву авторитету органу державної влади – Міністерства внутрішніх справ України.

- Утруднення розвитку кримінального провадження можна розглядати як прояв істотної шкоди.

Проведіть розмежування таких складів злочинів:

	Спільні ознаки таких складів злочинів	Розмежувальні ознаки (ознаки складу злочину, за якими проводиться їх	Зміст ознак, характерних для кожного із складів злочинів
Склади злочинів, що розмежовуються			

а) ст. 364 КК України «Зловживання владою або службовим становищем» – ст. 364-1 КК України «Зловживання повноваженнями службової особи юридичної особи приватного права незалежно від організаційно-правової форми»

б) ст. 368 КК України «Прийняття пропозиції, обіцянки або одержання неправомірної вигоди службовою особою» – ст. 368-2 «Незаконне збагачення» – ст. 354 «Підкуп працівника підприємства, установи чи організації»

Рекомендована література до теми

1. Благоев Е.В. Квалификация при совершении преступления. – М.: Издательство «Юрлитинформ», 2009. – 192 с. .
2. Бурчак Ф.Г. Соучастие: социальные, криминологические и правовые проблемы. – К.: Вищ. шк., 1986. – 208 с.
3. Бурчак Ф.Г. Учение о соучастии по советскому уголовному праву. – К.: Наук. думка, 1969. – 216 с.
4. Зінченко І.О., Тютюгін В.І. Одиначні злочини: поняття, види, кваліфікація: [Монографія] / І.О. Зінченко, В.І.Тютюгін. – Харків: Видавництво «ФІНН», 2010. – 256 с.
5. Кадников Н.Г. Квалификация преступлений и вопросы судебного толкования (2-е изд., перераб. и доп.) – М.: ИД63 «Юриспруденция», 2009 – 256 с.
6. Корнеева А.В. Теоретические основы квалификации преступлений: учеб. пособие/ под ред. А.И. Рарога. – М.: ТК Велби, Изд-во Проспект, 2006. – 176 с.
7. Кудрявцев В.Н. Общая теория квалификации преступлений, М., «Юридическая литература», 1972.
8. Кузнецов В.В., Савченко А.В. Теорія кваліфікації злочинів: Підручник. (2-е вид., перероб.); За заг. ред. професорів Є.М. Мойсеєва та О.М. Джужи, наук., ред. к.ю.н., доц. І.А. Вартилицька. – К.: КНТ, 2007. – 300 с.

9. Кузнецов В.В., Савченко А.В. Теорія кваліфікації злочинів: Підручник. (2-е вид., перероб.); За заг. ред. професорів Є.М. Мойсєєва та О.М. Джужи, наук., ред. к.ю.н., доц. І.А.Вартилицька. – К.: КНТ, 2007. 300 с.
10. Кузнецова Н.Ф. Проблемы квалификации преступлений: Лекции по спецкурсу «Основы квалификации преступлений»/Науч. ред. и предисл. академика В.Н. Кудрявцева. – М.: Издательский Дом «Городец», 2007. – 336 с.
11. Куринов Б.А. Научные основы квалификации преступлений. – М.: Изд-во Моск. ун-та, 1984, - 184 с.
12. Наумов А.В., Новиченко А.С. законы логики при квалификации преступлений. – М.: Юрид. лит., 1978. – 104 с.
13. Новицький Г.В. Поняття і форми співучасті у злочині за кримінальним правом України: Наук.-практ. посіб. – К.: Вищ. шк., 2011. – 96 С.

2.2 Тема 2. Загальні положення щодо кваліфікації злочинів у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг

Завдання для самостійної роботи

1. Поняття, зміст та значення кваліфікації службових злочинів у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг.
2. Структура, види та функції кваліфікації злочинів у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг.
3. Кваліфікація злочинів у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг, за об'єктивними та суб'єктивними ознаками.
4. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки більшості злочинів у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг.
5. Злочин у сфері службової діяльності та дисциплінарний проступок (порівняльна характеристика).

Практичні завдання

Вирішить задачі

Задача 1

У зв'язку із заявою Іпполітова про порушення громадського порядку Горіним та Ліпхеном вони були доставлені в приміщення районного відділу міліції. Начальник відділу Мартиненко, з'ясовуючи обставини порушення

порядку, двічі вдарив Горіна кулаком в обличчя, спричинивши йому подвійний перелом нижньої щелепи.

Варіант. Горін сам упав, ударившись скронею об ріжок стола, що спричинило його смерть.

Задача 2

Судом Гизика було засуджено за ч. 1 ст. 366 та ч. 1 ст. 364 КК за те, що він, зловживаючи службовим становищем інженера з техніки безпеки вагонного депо ст. Бахмач, вчинив службове підроблення — умисно з особистої заінтересованості не відобразив у річному звіті факти травмування чотирьох робітників.

Чи правильно вирішив цю справу суд?

Задача 3

Касир комбінату комунальних підприємств Кохановська та бухгалтер розрахункового відділу Поправка вступили в злочинну змову і протягом двох років систематично підробляли підписи в платіжних відомостях на виплату зарплати, робили дописки і виправлення цифр, включали у відомості вигаданих осіб, розписуючись за них в одержанні грошей, тощо. Ці суми списувались по касі, їх на свою користь звертали Поправка та Кохановська. Загальна сума склала 9470 грн. Старший бухгалтер Лужецький не викрив злочинних дій Кохановської та Поправки, оскільки не приділяв належної уваги контролю за використанням коштів підприємства. З його вини в бухгалтерії порушувалися нормативні документи. Через недбалість Лужецького було здано в утиль документи первинного бухгалтерського обліку, які мали зберігатися протягом п'яти років з часу складання.

Вирішіть питання про відповідальність касира Кохановської та бухгалтера Поправка.

Дайте кримінально-правову характеристику діям Лужецького.

Задача 4

Контролери електрозбуту Козачок і Гурненко виявили в будинках Вершиніної, Ельстерне та Шалашник електроприлади, підключені не через електролічильники. Одержавши від згаданих осіб по 300 грн., вони знищили складені акти про накладення штрафу.

Дайте кримінально-правову оцінку діям контролерам електрозбуту Козачку і Гурненко.

Задача 5

Проти Дунського, який працював начальником станції з боротьби з хворобами тварин, було порушено кримінальне провадження в зв'язку з обвинуваченням його в розкраданні коштів та зловживанні службовим становищем. Дізнавшись про це, той пішов до районного відділу внутрішніх справ, зайшов до кабінету слідчого Суржко і, коли вона вийшла, поклав у кишеню її пальта 600 грн. Після цього він зайшов до кабінету

оперуповноваженого Скорича, якийсь час розмовляв з ним про свою справу, а потім підійшов до вішалки і поклав у кишеню його пальта 500 грн. Дунський намагався вийти з кабінету, але був затриманий Скоричем, який у присутності понятих склав акт про те, що трапилось.

Дайте кримінально-правову оцінку діям Дунського.

Задача 6

Начальник міськжилуправління Зубова за винагороду й різні послуги допомагала окремим громадянам одержувати жилу площу поза чергою. Від Клиніної вона одержала 1900 грн., від Пересипкіної — три чайних сервізи, від Княжевої — 1700 грн.

Дайте кримінально-правову оцінку діям начальника міськжилуправління.

Задача 7

Завідувачка державного промтоварного магазину Глазовенко, оформляючи кредитні зобов'язання, замість товарів видавала гроші й сама брала від громадян гроші, безпідставно звільняючи їх від сплати певного відсотка, передбаченого умовами продажу товарів у кредит. Усього протягом двох років Глазовенко одержала від громадян за видачу грошей за безтоварними кредитними зобов'язаннями 7990 грн. Сума виданих 28 громадянам за цими зобов'язаннями грошей склала 140 тис. грн.

Вирішить питання про відповідальність Глазовенко

Рекомендована література до теми

1. Александров Ю. В. Кримінальне право України. Особлива частина : підручник / Александров Ю. В., Дудоров О. О., Клименко В. А. та ін. ; за заг. ред. М. І. Мельника, В. А. Клименка. – 3-тє вид., переробл. та допов. – К. : Атіка, 2009. – С. 16-25, 576-582.
2. Баулін Ю. В. Кримінальне право України. Особлива частина : підручник / Баулін Ю. В., Борисов В. І., Тютюгін В. І. та ін. ; за заг. ред. В. В. Сташиса, В. Я. Тація. – 4-те вид., переробл. і допов. – Х. : Право, 2010. – С. 14-22, 258-263, 475-481.
3. Вознюк В. Посадова і службова особа : конституційно-правовий та кримінально-правовий аспекти / В. Вознюк // Вісник Конституційного суду України. – 2005. – № 2. – С. 37-42.
4. Волкотруб С. Г. Кримінальне право України : навчальний посібник / Волкотруб С. Г., Омельчук О. М., Ярін В. М. та ін. ; за заг. ред. О. М. Омельчука. – К. : Наукова думка : Прецедент, 2004. – С. 3-9.
5. Дудоров О. О., Зеленов Г. М. Генеза кримінально-правового статусу окремих категорій осіб, які здійснюють професійну діяльність, пов'язану з наданням публічних послуг та питання кваліфікації їх діяльності / О. О. Дудоров, Г. М. Зеленов // Вісник Луганського

державного університету внутрішніх справ ім. Е. О. Дідоренка. – 2012. – № 3. – С. 79-96.

6. Дудоров О. О., Зеленов Г. М. Правова еквілібристика, або відмежування злочинів у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг, від адміністративних корупційних правопорушень / О. О. Дудоров, Г. М. Зеленов // Вісник Запорізького національного університету. – 2012. – № 1 (частина 1). – С. 92-100.
7. Киричко В. М. Кримінальна відповідальність за корупцію / В. М. Киричко. – Х. : Право, 2013. – С. 9-76.
8. Кримінальне право України (Особлива частина) : підручник / за ред. О. О. Дудорова, Є. О. Письменського. – [2-ге вид.] – К. : «ВД «Дакор», 2013. – С. 618-631.

2.3 Тема 3. Поняття злочинів у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг

Завдання для самостійної роботи

1. Поняття, система і види злочинів у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг.

2. Загальна характеристика злочинів у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг.

3. Поняття та види службових осіб. Конституційні та інші правові засади діяльності службових осіб. Поняття службової особи юридичної особи приватного права.

4. Поняття осіб, які здійснюють професійну діяльність, пов'язану з наданням публічних послуг. Правові засади діяльності осіб, які надають публічні послуги.

Вирішіть задачі

Задача 1

Студенти Авраменко і Бевз звернулися до свого знайомого асистента кафедри Заєць з проханням посприяти їм у складанні іспиту, на що останній погодився. У подальшому Заєць одержав від студентів гроші та передав їх частину доценту кафедри Низовець за виставлення позитивних оцінок Авраменко і Бевз на екзамені.

Кваліфікуйте вчинене.

Чи змінилася б кваліфікація якщо б Низовець був членом державної екзаменаційної комісії та одержав гроші від Заєць за сприяння Авраменко і Бевз у складанні державного іспиту?

Задача 2

Суддя Колотай передав гроші п'ятдесяти народним депутатам Верховної Ради України за голосування проти взяття його під варту за вчинений злочин до винесення обвинувального вироку судом. Проте, незважаючи на таке волевиявлення зазначених депутатів, Верховна Рада України дала згоду на арешт судді.

Кваліфікуйте вчинене.

Чи змінилася б кваліфікація у випадку, коли б не була дана згода на арешт Колотай?

Задача 3

Мироненко, будучи службовою особою, одержав від Дідовець довіреність на користування від його імені автомобілем за прискорення надання останньому землі у користування. По вказаній довіреності Мироненко не мав права розпоряджатися автомобілем.

Кваліфікуйте дії Мироненка і Дідовець.

Чи змінилася б кваліфікація, якщо б Мироненко за довіреністю мав право розпоряджатися автомобілем та одержувати внаслідок цього грошові кошти?

Задача 4

Начальник будівельного тресту Поляк і начальник ділянки управління механізації цього тресту Муравчик дали згоду членам правління товариства садівників виконати на земельній ділянці товариства роботи з улаштування водойми, за що правління зобов'язалось виплатити виконавцю робіт 10 тис. грн. Договору на виконання робіт з управлінням механізації тресту правління не уклало. Договір було укладено з Поляком як з приватною особою. Муравчик і Поляк зняли з об'єкта екскаватор Е-304 і направили його в товариство садівників, де він працював десять днів, вийнявши 4807 м³ ґрунту. У зв'язку з неповним виконанням умов договору правління товариства виплатило Поляку замість визначених 10 тис. грн. лише 8 тис. грн. З цієї суми Муравчик передав 1 тис. грн. бригаді, яка обслуговувала екскаватор, за понадурочну роботу. Решту одержаної суми (7 тис.) Поляк та Муравчик поділили між собою.

Кваліфікуйте вчинене.

Задача 5

Під час здійснення ревізії державного лікарського закладу відомчим контролером Міністерства охорони здоров'я України Пашковим, було виявлено численні порушення чинного законодавства в галузі забезпечення санітарно-епідеміологічного благополуччя населення. Під умовою приховання виявлених порушень та складання позитивного висновку за результатами перевірки, погрожуючи можливим звільненням за результатами

перевірки, Пашков запропонував головному лікарю Піскловій вступити з ним в статеві зносини. З метою збереження за собою обійманої посади, Пісклова погодилась, але Пашков поглузувавши над нею, відмовився приховувати виявлені порушення.

Кваліфікуйте вчинене.

Задача 6

Директор ТОВ «Чегет» Салівон під час проведення конкурсу на заміщення високооплачуваної вакантної посади адміністратора в готельному комплексі, пропонував здобувачкам вступити з ним в статеві стосунки, що визначав як обов'язкову умову прийняття на роботу.

Кваліфікуйте вчинення.

Задача 7

Завідуючий відділенням банку Петренко, з метою протиправного заволодіння грошима з каси банку, запропонував своїм знайомим, Сидорову та Приймаку, розробити план злочину, купити зброю та здійснити озброєний напад на відділення банку, в якому, за словами Петренка, не було належної охорони та камер відео спостереження, на що останні погодилися. Відповідно до розподілених між учасниками групи ролей, Приймак протягом місяця займався спостереженням за вказаним відділенням банку, склав графік руху інкасаторського транспорту та на підставі його висновків було обрано найбільш зручний час для нападу. Сидоров придбав нарізну мисливську рушницю, яку переробив у обріз, та пістолет марки ТТ. У визначений день Петренко разом з Сидоровим та Приймаком, погрожуючи пістолетом та обрізом, увірвалися до відділення банку та заволоділи грошима у розмірі 150 тисяч гривень.

Вирішіть питання щодо кваліфікації дій Петренка, Сидорова та Приймака.

Рекомендована література до теми

1. Бантишев О.Ф. Злочини у сфері службової діяльності (питання кваліфікації): навчальний посібник / О.Ф. Бантишев. – К.: МАУП, 2002.

2. Дудоров О. О., Зеленов Г. М. Генеза кримінально-правового статусу окремих категорій осіб, які здійснюють професійну діяльність, пов'язану з наданням публічних послуг та питання кваліфікації їх діяльності / О. О.

3. Дудоров, Г. М. Зеленов // Вісник Луганського державного університету внутрішніх справ ім. Е. О. Дідоренка. – 2012. – № 3. – С. 79-96. Камлик М.І. Корупція в Україні / М.І. Камлик, Є. Невмежирцький. – К.: Юрінком, 2008.

4. Клименко В. А. Кримінальна відповідальність за посадові злочини / В. А.

Клименко, Н.І. Мельник. – К.: Бліц. Інформ, 2006.

5. Мельник М.І. Хабарництво: загальна характеристика, проблеми кваліфікації, удосконалення законодавства / М.І. Мельник. – К.: Парламентське видавництво, 2000.

6.Мельник М. І. Корупція: сутність, поняття, заходи протидії / М. І. Мельник. — К.: Юрінком, 2001.

7.Савченко А. В. Злочини у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням професійних послуг : Науково-практичний коментар до розділу XVII Особливої частини Кримінального кодексу України / А. В. Савченко, О. В. Кришевич ; за заг. ред. д.ю.н., проф. В. І. Шакуна. – К. : Алерта, 2012. – С. 137-144.

2.4. Тема 4. Особливості кваліфікації злочинів у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг що вчиняються у співучасті

Завдання для самостійної роботи

- 1.Кваліфікація злочинів, вчинених у співучасті.
- 2.Кваліфікація злочинів при їх множинності: повторності, сукупності, рецидиві.
- 3.Кваліфікація злочинів при конкуренції кримінально-правових норм.
- 4.Помилки кваліфікації, їх причини та негативні наслідки.

Вирішіть задачі

Задача 1

Програмісти Єпіфнов та Миколаєнко змовилися з оператором банку Галкіною, від якої дізналися номери розрахункових рахунків та інші необхідні реквізити підприємств, що обслуговувались банком через систему електронних платежів. Вибравши акціонерне товариство, на рахунку якого був значний залишок грошових коштів, Єпіфнов та Миколаєнко в період найбільшого завантаження увійшли в електронну систему розрахунків банку, розблокували обмеження доступу та передали від імені цього акціонерного товариства платіжне доручення на суму 800 000 гривень, яким перерахували ці кошти на рахунок підприємства, яке вони зареєстрували на підставних осіб. В той же день вказані кошти були перераховані цим підприємством на рахунок однієї з офшорних компаній на Кіпрі.

Кваліфікуйте дії Єпіфнова, Миколаєнко та Галкіної.

Задача 2

Павличко, працюючи білетером у молодіжному клубі, систематично пропускала в зал на дискотеку громадян без квитків, а гроші, отримані від них, привласнювала. Встановлено, що таким чином вона заволоділа грошима у розмірі 2 861 гривня.

Кваліфікуйте дії Павличко.

Задача 3

Симоненко працював водієм прокурора району. В кінці робочого дня, потягом року, їздив до себе до дому та зливав залишки бензину.

Вирішіть питання про відповідальність Симоненка.

Задача 4

Службова особа перевищила службові повноваження і необережно заподіяла смерть потерпілому. Дії службової особи слід кваліфікувати як:

а) вбивство через необережність (ч.1 ст. 119 КК);

б) перевищення влади або службових повноважень, що спричинили тяжкі наслідки (ч.3 ст.365 КК);

в) службова недбалість, що спричинила тяжкі наслідки (ч.2 ст.367 КК).

Задача 5

Товарознавець Харківського міськторгу Романько і завідувач магазину цього торгу Шатилюк за домовленістю із службовими особами Львівської облспоживспілки Остапчуком і Ханасом вивозили з магазину гречку і здавали її в споживчі товариства Львівської області, оформляючи акти від імені вигаданих осіб за існуючою там більш високою закупівельною ціною. Різницю в цінах, яка при цьому утворювалась, ділили між собою. Усього протягом року вони обернули на свою користь 4 тис. грн.

Чи будуть відповідати Остапчук та Ханас.

Кваліфікуйте їхні дії.

Задача 6

Іванов організував фірму по виробництву меблів. Враховуючи неповернення грошей від фірм–посередників, він домовився з бухгалтером С. штучно зменшити загальний прибуток виробництва. В результаті чого державі було заподіяно збитків на суму 10 тис. грн.

Дайте кримінально-правову оцінку діям Іванова

а) дії Іванова слід кваліфікувати як ухилення від сплати податків (ч.2 ст.212 КК) і службове підроблення (ч.2 ст.366 КК);

б) дії Іванова слід кваліфікувати як службове підроблення (ч.2 ст.366 КК);

в) дії Іванова слід кваліфікувати як ухилення від сплати податків (ч.1 ст.212 КК).

Рекомендована література до теми

1. Кузнецов В. В. Теорія кваліфікації злочинів : підручник / В. В. Кузнецов, А. В. Савченко ; за заг. ред. д.ю.н., проф. В. І. Шакуна. – 4-те вид., перероб. – К. : Алерта, 2012. – С. 16-82.

2. Марін О. К. Структура статей Особливої частини КК України та проблема коментування їх змісту / О. К. Марін // Науковий вісник Львівського юридичного інституту МВС України. – 2004. – № 2 (2). – Додаток 2. – С. 297-303.

3. Мельник М. І. Розмежування складів злочинів «Зловживання владою або посадовим становищем» та «Перевищення влади або посадових повноважень» / М. І. Мельник, М. І. Хавронюк // Право України. – 1997. – № 2. – С. 31-33.

4. Навроцький В. О. Основи кримінально-правової кваліфікації: навч. посібник / В. О. Навроцький. – К. : Юрінком Інтер, 2006. – С. 6-16.

5. Науково-практичний коментар до Кримінального кодексу України (2-е вид., перероб. та доп.) / за ред. Андрушка П. П., Гончаренка В. Г., Фесенка Є. В. – К. : Дакор, 2008. – С. 1181-1200.

6. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України / за заг. ред. М. І. Мельника, М. І. Хавронюка. – 9-те вид., переробл. та допов. – К. : Юридична думка, 2012. – С. 1045-1052.

7. Савченко А. В. Сучасне кримінальне право України : Курс лекцій / Савченко А. В., Кузнецов В. В., Штанько О. Ф. – 2-е вид., виправ. та доповн. – К. : Вид. Паливода А.В., 2006. – С. 285-294, 532-540.

8. Савченко А. В. Злочини у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням професійних послуг : Науково-практичний коментар до розділу XVII Особливої частини Кримінального кодексу України / А. В. Савченко, О. В. Кришевич ; за заг. ред. д.ю.н., проф. В. І. Шакуна. – К. : Алерта, 2012. – С. 5-87.

9. Тростюк З. Істотна шкода як ознака складу службової недбалості / З. Тростюк, А. Соколов // Вісник прокуратури. – 2009. – № 1. – С. 75-82.

10. Хашев В. Г. Шляхи вирішення проблеми відмежування зловживання владою або службовим становищем від перевищення влади або службових повноважень / В. Г. Хашев // Вісник Запорізького юридичного інституту. – 2004. – № 1. – С. 155-164.

2.5 Тема 5. Кваліфікація зловживання владою, службовим становищем або повноваженнями

Завдання для самостійної роботи

1. Юридичний аналіз складу злочину зловживання владою або службовим становищем.

2. Юридичний аналіз складу злочину зловживання повноваженнями службовою особою юридичної особи приватного права незалежно від організаційно-правової форми.
3. Юридичний аналіз складу злочину зловживання повноваженнями особами, які надають публічні послуги.
4. Особливості відмежування кваліфікації злочинів у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг, від кримінально-правової кваліфікації.
5. Юридичне закріплення результатів кваліфікації злочинів у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг.
6. Значення для кваліфікації злочинів у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг, суб'єкта злочину та суб'єктивної сторони злочину.
7. Мотиви злочину та їх значення для кваліфікації злочину.
8. Поняття службової особи

Практичні завдання

Вирішіть задачі

Задача 1

Лікар Забабурін за винагороду в сумі від 50 до 100 грн. видавав лікарняні листки громадянам, які не мали на це права.

Кваліфікуйте дії лікаря.

Чи буде лікар притягнутий до кримінальної відповідальності?

Задача 2

Начальник служби охорони Свінтухівський помітив на полі сільськогосподарського кооперативу трьох малолітніх дівчат, які збирали полу, що залишилася після комбайну, і спробував затримати їх. Коли дівчата почали тікати, Свінтухівський зробив у їх бік постріл з мисливської рушниці. Дробинами було спричинено легкі тілесні ушкодження двом 12-річним дівчатам.

Чи є Свінтухівський службовою особою?

Як слід кваліфікувати його дії?

Задача 3

Головний лікар центральної районної лікарні Гнатенко протягом багатьох років створював громадянам, які потребували стаціонарного лікування, штучні перешкоди, посилаючись здебільшого на відсутність вільних місць у лікарні, чим примушував хворих та їхніх родичів давати йому гроші та продукти харчування, після чого приймав хворих на лікування. Від Турбай він одержав 200 грн., від Кваші — мішок картоплі та 4 кг

вершкового масла, від Худолій — 3 кг сала, від Кирпоти — 4 кг меду. За допуск у палату лікарні для здійснення постійного догляду за тяжкохворим чоловіком у післяопераційний період Гнатенко за кілька прийомів одержав від Олійник 150 грн.

Чи є в діях головного лікаря склад службового злочину і якого саме?

Задача 4

Завідувачка рентгенкабінету Кухтіна та рентгентехнік залізничної лікарні Куропаткін за домовленістю систематично одержували від громадян гроші за проведення рентгеноскопії та рентгенографії. Протягом чотирьох років Кухтіна та Куропаткін таким шляхом одержали 2200 грн. Гроші їм давали не залізничники і не члени їхніх сімей, яких вони повинні були обслуговувати, а сторонні особи.

Чи є Кухтіна і Куропаткін службовими особами?

Як слід кваліфікувати їхні дії?

Задача 5

Луценко звернулася до відділу соціального захисту населення з клопотанням про призначення їй пенсії за сина, який помер внаслідок виробничої травми. Їй було відмовлено через відсутність доказів того, що вона перебувала на утриманні сина. Через якийсь час вона одержала відповідну довідку, яка давала їй право на пенсійне забезпечення. Луценко надіслала документи до відділу, а згодом звернулася до старшого інспектора з державних пенсій Красникова для з'ясування питання про те, чи буде позитивно розв'язано її клопотання. Красников відповів, що оформить документи лише за умови, якщо Луценко дасть йому 500 грн. Та погодилася. Перед тим як дати гроші, вона розповіла про це своєму зятеві, який почав її переконувати в тому, що цього робити не слід. Луценко його не послухалася. Тоді він переписав номери грошових купюр і повідомив у міліцію. Частина переданих Луценко грошей було виявлено і вилучено у Красникова.

Кваліфікуйте дії Красникова.

Чи підлягає кримінальній відповідальності Луценко?

Задача 6

Петренко, будучи директором власного приватного підприємства, діючи на підставі статуту, протягом місяця неналежним чином виконував свої обов'язки через несумлінне ставлення до них, чим спричинив розвал діяльності даного підприємства та подальше його банкрутство, що позбавило роботи 100 чоловік та викликало невиконання підприємством зобов'язань перед контрагентами, які зазнали внаслідок цього істотної шкоди.

Проаналізуйте поняття службової особи, викладене в п. 1 примітки до ст. 364 КК України, та виявіть чи є Петренко суб'єктом злочинів у сфері службової діяльності.

Дайте кримінально-правову оцінку діям Петренка.

Чи змінилася б кваліфікація, якщо б Петренко, виконуючи обов'язки директора, не був власником підприємства?

Задача 7

Карпенко, який був заступником прокурора області і вже три місяці як вийшов на пенсію, одержав від Богдана винагороду, за здійснення впливу завдяки своєму минулому службовому становищу на слідчого Максименка з ціллю закрити кримінальне провадження щодо Богдана.

Проаналізуйте об'єктивну сторону данного діяння

Розкрийте позицію Пленуму Верховного Суду України щодо застосування КК України в подібних ситуаціях.

Дайте кримінально-правову оцінку діям Карпенко і Богдана.

Рекомендована література до теми

1. Конституція України від 28 червня 1996 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96%D0%B2%D1%80> (ст. 28).
2. Кримінальний кодекс України від 5 квітня 2001 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2341-14>
3. Про судову практику у справах про необхідну оборону : Постанова Пленуму Верховного Суду України від 26 квітня 2002 р. № 1 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/v0001700-02>.
4. Про судову практику у справах про хабарництво : Постанова Пленуму Верховного Суду України від 26 квітня 2002 р. № 5 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/v0005700-02>.
5. Постанова Пленуму Верховного Суду України “Про судову практику у справах про перевищення влади або службових повноважень” від 26 грудня 2003 р. № 15 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/v0015700-03> (пункти 2, 4, 5, 6-19).
6. Національна антикорупційна стратегія на 2011-2015 роки. Закон України «Про засади запобігання і протидії корупції». Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо відповідальності за корупційні правопорушення» : Науково-практичний коментар. Вид. 2-ге, доповн. та переробл. / Відп. ред. : С. В. Ківалов, Є. Л. Стрельцов. – Х. : Одісей, 2012. – С. 295-300, 305-309.
7. Савченко А. В. Сучасне кримінальне право України : Курс лекцій / Савченко А. В., Кузнецов В. В., Штанько О. Ф. – 2-е вид., виправ. та доповн. – К. : Вид. Паливода А.В., 2006. – С.540-546.

8. Савченко А. В. Злочини у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням професійних послуг : Науково-практичний коментар до розділу XVII Особливої частини Кримінального кодексу України / А. В. Савченко, О. В. Кришевич ; за заг. ред. д.ю.н., проф. В. І. Шакуна. – К. : Алерта, 2012. – С. 88-96, 99-107.
9. Тростюк З. Істотна шкода як ознака складу службової недбалості / З. Тростюк, А. Соколов // Вісник прокуратури. – 2009. – № 1. – С. 75-82.
10. Хашев В. Г. Шляхи вирішення проблеми відмежування зловживання владою або службовим становищем від перевищення влади або службових повноважень / В. Г. Хашев // Вісник Запорізького юридичного інституту. – 2004. – № 1. – С. 155-164.

2.6 Тема 6. Кваліфікація перевищення влади або повноважень

Завдання для самостійної роботи

1. Юридичний аналіз складу злочину перевищення влади або службових повноважень працівником правоохоронного органу
2. Характеристика діяння, види перевищення влади або службових повноважень.
3. Наслідки злочину перевищення влади або службових повноважень працівником правоохоронного органу та їх види.
4. Момент закінчення злочину перевищення влади або службових повноважень працівником правоохоронного органу.
5. Особливості форми вини злочину передбаченого статтею 365 КК України.
6. Особливості та проблеми кваліфікації перевищення влади або службових повноважень працівником правоохоронного органу (стаття 365 КК України).

Вирішіть задачі

Задача 1

Міліціонери патрульно-постової служби Володимир і Петро патрулюючи на маршруті, по рації отримали наказ прямувати до вказаної квартири для того, щоб припинити бійку, один з учасників якої погрожував ножом оточуючим. Не бажаючи ризикувати і вважаючи, що з часом конфлікт вщухне сам по собі вони прибули у вказане місце (до якого було 3-5 хв. ходу) лише через годину. Бійка своєчасно не була припинена, за півгодини до приходу міліціонерів один з учасників бійки вчинив вбивство.

Вирішіть питання про відповідальність міліціонерів

Задача 2

Авраменко, Борисенко та Власенко у зв'язку із скрутним матеріальним становищем вирішили займатися проституцією. Проте через місяць вони були затримані співробітником міліції Геращенком, який за не притягнення їх до відповідальності та подальше не перешкоджання їх діяльності зажадав користуватися їх послугами безоплатно, на що Авраменко, Борисенко та Власенко погодилися.

Дайте кримінально-правову оцінку вчиненого.

Задача 3

Гапоненко, будучи працівником спецпідрозділу міліції, після робочого дня, відпочиваючи в дискобарі, де перебував в цивільному одязі, розпочав бійку з Івановим, внаслідок чого завдав останньому середньої тяжкості ушкодження.

Охарактеризуйте особливості діяння злочинів у сфері службової діяльності. Кваліфікуйте дії Гапоненка.

Чи змінилася б кваліфікація, якщо б Гапоненко знаходився у службовій формі?

Задача 4

Геращенко був затриманий співробітниками міліції Антоненком, Бауліним та Ващенком за підозрою у вчиненні злочину, передбаченого ст. 152 КК. Перебуваючи у райвідділі міліції, Геращенко заперечив свою причетність до інкримінованого йому злочину та дав показання про наявність у нього алібі. Такі показання були розцінені Антоненком, Бауліним та Ващенком як спроба Геращенка ухилитися від відповідальності за вчинене і вони вирішили піддати його фізичним та моральним стражданням з метою покарати за вчинене зґвалтування, так як були впевнені у винуватості Геращенка. У подальшому Антоненко, Баулін та Ващенко протягом трьох діб не давали Геращенку їжі і води, перешкождали його сну, а також вмикали голосні неприємні подразнюючі звуки в його камері.

Кваліфікуйте дії Антоненка, Бауліна та Ващенка.

Задача 5

Працівник міліції Придвора затримав Соловко як підозрювану у вчиненні крадіжки хлібопродуктів на хлібозаводі. Соловко зауважила про безпідставність його підозрінь. Тоді Придвора образив Соловко та двічі вдарив її по обличчю.

Чи є в діях Придвори склад службового злочину і якого саме?

Чи зміниться кримінально-правова оцінка його дій, якщо буде встановлено, що Соловко справді вчинила крадіжку на хлібозаводі?

Рекомендована література до теми

1. Кримінальне право (Особлива частина): підручник / за ред.О.О. Дудорова, Є.О. Письменського. Т. 2. – Луганськ: видавництво «Елтон - 2», 2012. – 780 с.
2. Кримінальне право України. Особлива частина: підручник / Ю. В. Александров, О. О. Дудоров, В. А. Клименко та ін.; за ред. М. І. Мельника, В. А. Клименка. – 5-е вид., переробл. та доповн. – К.: Атіка, 2009. – 744 с.
3. Судова практика розгляду кримінальних справ про службові злочини з ознаками корупційних діянь (статті 364, 365 та 368 Кримінального кодексу України), а також справ про адміністративну відповідальність за порушення вимог Закону від 5 жовтня 1995 р. «Про боротьбу з корупцією» // ВВСУ. – 2009. – № 6. – С. 17-23; № 7. – С. 24-33.
4. Постанова Пленуму Верховного Суду України № 5 від 26.04.2002 р. «Про судову практику у справах про хабарництво».
5. Постанова Пленуму Верховного Суду України № 16 від 26.12.2003 р. «Про судову практику у справах про перевищення влади або службових повноважень».
6. Андрушко П. П. Злочини у сфері службової діяльності: навчальний посібник / П. П. Андрушко, А. А. Стрижевська. – К.: Юрисконсульт, 2006. – 342 с.
7. Кваліфікація злочинів: навч. посіб. / за ред. О. О. Дудорова, Є. О. Письменського. – К.: Істина, 2010. – 430 с.
8. Коваленко В. П. Зловживання владою працівниками правоохоронних органів / В. П. Коваленко. – К.: Атіка, 2012. – 204 с.
9. Максимович Р. Л. Поняття службової особи у кримінальному праві України: [монографія] / Р. Л. Максимович. – Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2008. – 304 с.
10. Навроцький В. О. Основи кримінально-правової кваліфікації: навч. посіб. / В. О. Навроцький. – К.: Юрінком Інтер, 2009. – 512 с.
11. Слуцька Т. І. Кримінальна відповідальність за злочини, вчинені у сфері службової діяльності: навч. посіб. / Т. І. Слуцька. – К.: КНТ, 2007. – 168с.
12. Юрченко О. М. Загальні засади кваліфікації злочинів у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг / О. М. Юрченко, О. Ф. Бантишев, С. А. Кузьмін. – К.: Паливода А. В., 2012. - 60с.

2.7. Тема 7. Міжнародно-правові приписи щодо відповідальності за незаконне збагачення та їх кримінально-правове значення.

Завдання для самостійної роботи

1. Міжнародно-правові приписи щодо відповідальності за незаконне збагачення та їх кримінально-правове значення.

2. Міжнародні договори України про відповідальність за корупційні правопорушення та їх кримінально-правове значення.

3. Конвенція ООН від 31 жовтня 2003 р. проти корупції.

4. Кримінальна конвенція РЄ про боротьбу з корупцією від 27 січня 1999 р.

5. Додатковий протокол до Кримінальної конвенції РЄ про боротьбу з корупцією від 15 травня 2003 р.

Практичні завдання

Вирішіть задачі

Задача 1

Директор профтехучилища Полоз протягом кількох років неодноразово одержував гроші особисто або через посередників за зарахування в училище та надання місця в гуртожитку особам, які не мали для цього підстав. Посередницею неодноразово виступала секретарка училища Діхтяр, яка передавала кошти Полозу. Сторож профтехучилища Дорошенко підмовив Ступенка та Линчука дати Полозу по 800 грн. Ступенко і Линчук передали для Полоза через Дорошенка по 800 грн., які останній привласнив.

Вирішіть питання про відповідальність Полоза, Діхтяр, Дорошенка.

Задача 2

Оперуповноважений Павленко та його помічники Тимченко і Макаров за збут наркотичних засобів затримали Попова М., Попова В., і Романчука Д. та запропонували їм за не притягнення до кримінальної відповідальності надати певну матеріальну винагороду, на що останні погодились. Перший розрахувався з ним автомобілем ВАЗ-21063, що належав матері його дружини. Другий сплатив гроші у сумі 2000 грн., а через день – ще 300 доларів США. Третій віддав свій автомобіль ВАЗ-21021. Після отримання матеріальної винагороди від зазначених осіб Павленко зкрив кримінальне провадження, а вилучені в них наркотичні засоби знищив. Крім того, Тимченко і Макаров вилучили із матеріалів перевірки пояснення Попова М., Попова В., і Романчука Д., а замість них склали від їх імені пояснення, які не відповідали дійсності.

Вирішіть відповідальність Павленка, Тимченка, Макарова, а також Попова М., Попова В. і Романчука Д.

Дайте відповідь на питання:

- а) коли прийняття пропозиції, обіцянки або одержання неправомірної вигоди службовою особою вважається закінченим злочином;*
- б) що є предметом службового підроблення.*

Задача 3

Коваленко переконав Борисова передати через нього грошові кошти в якості неправомірної вигоди службовій особі Волосюк, при цьому мав намір не передати їх, а привласнити. У подальшому Коваленко здійснив свій намір.

Відповідно до судової практики, що склалася, яку кримінально-правову оцінку необхідно надати діям Коваленка та Борисова.

Задача 4

Ревізією у завідуючої відділом Шакірової було виявлено нестачу грошей на суму 120.000грн., яка утворилася у зв'язку з несумлінним ставленням Шакірової до виконання своїх обов'язків. У зв'язку з цим було порушено кримінальне провадження. Шакірова звернулася за консультацією до адвоката Кригіна, який запропонував їй для зкриття кримінального провадження надати йому грошову винагороду в сумі 2000 доларів США. Шакірова погодилася і дала Кригіну зазначену суму, половину якої (1000 доларів США) останій передав слідчому Стасову, а решту привласнив. Приймаючи від Кригіна гроші, Стасов не знав, що частка грошей була привласнена Кригіним.

Вирішіть питання про відповідальність Шакірової, Кригіна, Стасова.

Дайте відповідь на запитання:

а) як вирішувалося б питання про відповідальність зазначених осіб, якби Шакірова за своєю ініціативою без пропозиції з боку Кригіна запропонувала останньому передати гроші слідчому;

б) чи змінилася б кваліфікація дій виних, якби гроші, одержані від Шакірової, за попередньою змовою були поділені між Кригіним та Стасовим;

в) як кваліфікувалися б дії виних, якби слідчий Стасов відмовився прийняти гроші?

Задача 5

Обіймаючи посаду доцента кафедри вищої математики одного з державних інститутів, Зінкевич 17 та 18 січня одержав за виставлення позитивних оцінок за іспит з вищої математики від шести студентів по 50 грн. з кожного та дві пляшки коньяку.

Кваліфікуйте вчинене.

Рекомендована література до теми

1. Конституція України від 28 червня 1996 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>

2. Кримінальний кодекс України від 5 квітня 2001 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2341-14>

3. Про засади запобігання та протидії корупції : Закон України від 7 квітня 2011 року № 3206-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/3206-17> (статті 1, 4, 8).

4. Про судову практику у справах про хабарництво : Постанова Пленуму Верховного Суду України від 26 квітня 2002 р. № 5 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/v0005700-02> (пункти 2-5, 7-11, 13-20).

5. Про судову практику у справах про перевищення влади або службових повноважень : Постанова Пленуму Верховного Суду України від 26 грудня 2003 р. № 15 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/v0015700-03>

6. Конвенція Організації Об'єднаних Націй проти корупції (дата підписання: 31.10.2003 р.; дата ратифікації Україною: 18.10.2006 р.; дата набрання чинності для України: 01.01.2010 р.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=995_c16

7. Кримінальна конвенція про боротьбу з корупцією від 27 січня 1999 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=994_101

8. Додатковий протокол до Кримінальної конвенції про боротьбу з корупцією від 15 травня 2003 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/994_172.

2.8 Тема 8. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки злочинів у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг

Завдання для самостійної роботи

1. Кваліфікуючі ознаки (поняття тяжких наслідків, їх види та вирішення питання про необхідність додаткової кваліфікації вчиненого за іншими статтями Кримінального кодексу України).

2. Мотиви злочину та їх значення для кваліфікації злочину.

Практичні завдання

Вирішить задачі

Задача 1

Головний анестезіолог Голдін через недбалість під час проведення наркозу хворого підключив для його дихання балон з вуглекислим газом замість балона з киснем. Це призвело до смерті хворого.

Вирішіть питання про відповідальність головного анестезіолога.

Задача 2

Начальник районного шляхового відділу Хащенко та технік Асін для швидшого виконання робіт і одержання премій оплачували працю робітників за завідомо підвищеними розцінками, переплативши їм 1620 грн.

Вирішіть питання про відповідальність Хащенко та Асіна.

Задача 3

Медичний реєстратор станції переливання крові Карпухіна протягом трьох років систематично видавала фіктивні документи — довідки донорів особам, які допускали прогули по роботі, за що одержувала від них «подяку» — 30-40 грн.

Чи є Карпухіна службовою особою? Як слід кваліфікувати її дії?

Задача 4

Старший економіст-фінансист однієї з установ Зиміна шляхом службових підроблень привласнила 4570 грн. Щоб приховати незаконне заволодіння грошми, вона списувала різні грошові суми за касовими звітами без підтвердження видачі грошей готівкою видатковими касовими ордерами, не оприбутковувала одержані в банку гроші за чеками, штучно збільшувала фактично видану заробітну плату.

Вирішіть питання про відповідальність старшого економіста-фінансиста

Задача 5

Начальник залізничної поліклініки Вінничук протягом двох років незаконно виписувала безплатні проїзні квитки своїй дочці-студентці та знайомим. Усього вона виписала 55 квитків. Такі квитки повинні були видаватись для поїздок хворих робітників на медичні консультації.

Вирішіть питання про відповідальність Вінничук.

Рекомендована література до теми

1. Савченко А. В. Сучасне кримінальне право України : Курс лекцій / Савченко А. В., Кузнецов В. В., Штанько О. Ф. – 2-е вид., виправ. та доповн. – К. : Вид. Паливода А.В., 2006. – С.546-549.

2. Савченко А. В. Злочини у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням професійних послуг : Науково-практичний коментар до розділу XVII Особливої частини Кримінального кодексу України / А. В. Савченко, О. В. Кришевич ; за заг. ред. д.ю.н., проф. В. І. Шакуна. – К. : Алерта, 2012. – С. 124-136.

3. Кальман О. Г. Методичні рекомендації з питань кваліфікації корупційних злочинів, передбачених статтями 364-1, 365-1, 365-2, 368-2, 368-

3, 368-4, 369-2 КК України / Кальман О. Г., Куц В. М., Наджафов О. Г., Триньова Я. О., Ярмиш Н. М. – К., 2012. – 38 с.

4. Киричко В. М. Кримінальна відповідальність за корупцію / В. М. Киричко. – Х. : Право, 2013. – 424 с.

5. Максимович Р. Л. Поняття службової особи у кримінальному праві України : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.08 / Максимович Роман Львович. – Львів, 2006. – 239 с.

6. Максимович Р. Л. Коментар Закону України «Про засади запобігання та протидії корупції» / Р. Л. Максимович. – Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2012. – 280 с.

7. Мельник О. М. Науково-практичний коментар Закону України «Про засади запобігання і протидії корупції» / Мельник О. М., Руснак Ю. І., Шамрай О. В. ; за заг. ред. В. О. Шамрая. – К. : Видавничий дім «Професіонал», 2012. – 464 с.

8. Ударцов Ю. В. Кримінальна відповідальність за окремі злочини у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг : наук.-практ. посіб. / Ударцов Ю. В., Блажівський Є. М., Лісова Н. В., Седлецький О. О., Загинея (Тростюк) З. А., Присяжнюк І. І., Бутович О. І., Шмаль Л. М. ; за заг. ред. Ю. В. Ударцова. – К. : Алерта, 2013. – 180 с.

9. Хавронюк М. І. Довідник з Особливої частини Кримінального кодексу України / М. І. Хавронюк. – К. : Істина, 2004. – 504 с.

10. Хавронюк М. І. Науково-практичний коментар до Закону України «Про засади запобігання і протидії корупції» / М. І. Хавронюк. – К. : Атіка, 2011. – 424 с.

2.9. Тема 9. Кваліфікація прийняття пропозиції обіцянки або одержання неправомірної вигоди службовою особою, а також незаконного збагачення

Завдання для самостійної роботи

1. Юридичний аналіз складу злочину «прийняття пропозиції, обіцянки або одержання неправомірної вигоди службовою особою».
2. Визначення значного, великого та особливо великого розмірів неправомірної вигоди та їх встановлення.
3. Особливості вчинення злочину «прийняття пропозиції, обіцянки або одержання неправомірної вигоди службовою особою» за попередньою змовою групою осіб.
4. Юридичний аналіз складу злочину «незаконне збагачення».
5. Зміст поняття «службова особа, яка займе особливо відповідальне становище».

Практичні завдання

Вирішіть задачі

Задача 1

Начальник цеху меблевої фабрики Герасик пропонував підлеглим робітникам давати йому зі своєї зарплати певні суми грошей, погрожуючи в разі відмови зниженням заробітку. Робітники давали Герасику гроші, а коли один місяць не зробили цього, він «урізає» їм заробіток. Тоді один із робітників, Абрамчук, повідомив прокуратуру про дії Герасика.

Кваліфікуйте дії Герасика.

Задача 2

Аудитор Олена одержала гроші в сумі 3000 грн. від директора Товариства з обмеженою відповідальністю «Галицькі традиції» Любомира за надання завідомо неправдивого аудиторського висновку щодо діяльності відповідної юридичної особи.

Кваліфікуйте вчинене.

Задача 3

Голова міської ради Шаповалов, використовуючи свої владні повноваження, незаконно отримав і оформив на підставних осіб декілька земельних ділянок на березі моря. Крім того, він придбав і оформив на свою дружину виробниче підприємство, від реалізації продукції якого систематично отримував прибуток.

Вирішіть питання про відповідальність Шаповалова.

Задача 4

Завідуючий дільничною лікарнею Лисенко систематично незаконно видавав окремим особам за винагороду листки непрацездатності, а також вимагав у хворих гроші за влаштування в окремих палатах, обладнаних сучасною лікарською технікою. Загалом Лисенко таким чином отримав від громадян 3600 грн. Місцевим судом Лисенко був засуджений за ч.2 ст. 368 КК України.

Адвокат в апеляційній скарзі просив суд провадження по справі припинити з тієї підстави, що дії Лисенка були пов'язані з виконанням ним своїх професійних, а не службових обов'язків.

Визначте, чи обгрунтовані доводи адвоката. Дайте відповідь на запитання, чи можна визнати Лисенка суб'єктом службового злочину і як слід кваліфікувати вчинене ним діяння?

Задача 5

Під час проведення працівником податкової міліції Бабенком перевірки діяльності Коваленко, яка обіймала посаду начальника пасажирського потяга, були виявлені істотні порушення чинного законодавства. Діючи з метою викриття Коваленка Бабенко запропонував

для « вирішення питання» і звільнення від відповідальності передати йому 500 доларів США, на що Коваленко погодилася. Коли Коваленко намагалась передати Бабенку вказану суму, він прийняти її відмовився і запросив понятих для складання протоколу щодо передання йому грошей.

Вирішить питання про відповідальність Бабенка та Коваленко. Чи зміниться кваліфікація вчиненого, якщо Коваленко сама запропонувала Бабенку гроші, на що останній погодився, діючи з метою викриття.

Рекомендована література до теми

1. Александров Ю. В. Кримінальне право України. Особлива частина : підручник / Александров Ю. В., Дудоров О. О., Клименко В. А. та ін. ; за заг. ред. М. І. Мельника, В. А. Клименка. – 3-тє вид., переробл. та допов. – К. : Атіка, 2009. – С. 591-596.

2. Баулін Ю. В. Кримінальний кодекс України: науково-практичний коментар / БаЮ. В., Борисов В. І., Гавриш С. Б. та ін. ; за заг. ред. В. В. Сташиса, В. Я. Тація. – Вид. третє переробл. та доповн. – Х. : ТОВ «Одіссей», 2007. – С. 997-1005, 1008-1009.

3. Баулін Ю. В. Кримінальне право України. Особлива частина : підручник / Баулін Ю. В., Борисов В. І., Тютюгін В. І. та ін. ; за заг. ред. В. В. Сташиса, В. Я. Тація. – 4-те вид., переробл. і допов. – Х. : Право, 2010. – С. 490-497.

4. Вознюк В. Посадова і службова особа : конституційно-правовий та кримінально-правовий аспекти / В. Вознюк // Вісник Конституційного суду України. – 2005. – № 2. – С. 37-42.

5. Газдайка-Василишин І. Б. Кримінально-правова характеристика незаконного збагачення / І. Б. Газдайка-Василишин // Митна справа. – 2012. – № 4 (82). – Ч. 2. – Кн. 1. – С. 86-90.

6. Дудоров О. Незаконне збагачення : сумнівна новела антикорупційного законодавства України / О. Дудоров, Т. Тертиченко // Вісник Національної академії прокуратури України. – 2011. – № 3 (23). – С. 28-35.

7. Киричко В. М. Кримінальна відповідальність за корупцію / В. М. Киричко. – Х. : Право, 2013. – С. 210-227.

8. Кримінальне право України (Особлива частина) : підручник / за ред. О. О. Дудорова, Є. О. Письменського. – [2-ге вид.] – К. : «ВД «Дакор», 2013. – С. 647-655.

9. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України / за заг. ред. М. І. Мельника, М. І. Хавронюка. – 9-те вид., переробл. та допов. – К. : Юридична думка, 2012. – С. 1078-1080.

10. Національна антикорупційна стратегія на 2011-2015 роки. Закон України «Про засади запобігання і протидії корупції». Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо відповідальності за корупційні правопорушення» : Науково-практичний коментар. Вид. 2-ге,

2.10. Тема 10. Кваліфікація пропозиції, обіцянки або надання неправомірної вигоди службовій особі, а також зловживання впливом

Завдання для самостійної роботи

1. Юридичний аналіз складу злочину пропозиція, обіцянка або надання неправомірної вигоди службовій особі.
2. Юридичний аналіз складу злочину зловживання впливом.
3. Розкрити зміст понять «пропозиція» та «обіцянка».
4. Кваліфікуючі ознаки злочину «пропозиція, обіцянка або надання неправомірної вигоди службовій особі».
5. Відмежування злочину «пропозиція, обіцянка або надання неправомірної вигоди службовій особі» від продовжуваного злочину.
6. Звільнення особи, яка пропонувала, обіцяла або надала неправомірну вигоду службовій особі.
7. Кваліфікуюча ознака одержання неправомірної вигоди.
8. Кримінальна відповідальність за зловживання впливом.

Практичні завдання

Вирішіть задачі

Задача 1

Голова державної районної адміністрації Коваленко за рік перебування на посаді одержав дохід, який у 100 разів перевищував його офіційну заробітну плату та інші законні надходження, що не можна було раціонально обґрунтувати. Правоохоронні органи провели відповідну перевірку, проте не змогли довести злочинний характер збагачення Коваленка.

Проведіть аналіз Конвенції ООН проти корупції, що підписана 11 грудня 2003 року в м. Меріда. Дайте кримінально-правову оцінку ситуації, що склалася.

Задача 2

Оперативні працівники органів внутрішніх справ Тимошук і Фесенко вирішили перевірити добросовісність службових осіб Павлова, Назаренка і Максименка. Для цього вони запросили Геращенко, який повинен був підійти до кожного з вказаних службовців і запропонувати йому неправомірну вигоду за вчинення якихось дій в його інтересах. У результаті проведеного експерименту Павлов і Назаренко відмовилися від

прийняття неправомірної вигоди, а Максименко прийняв її і одразу ж був затриманий Тимощуком і Фесенко.

Дайте кримінально-правову оцінку діям Тимощука, Фесенка, Геращенка та Максименка. Чи змінилася б кваліфікація, якщо б Максименко перший запропонував Геращенку за винагороду посприяти у вирішенні його особистих питань з використанням свого службового становища?

Задача 3

Лісник Ахметшин незаконно дозволив Хадасу зрубати два сироростучих дерева, за що одержав від нього 2 кг меду, а також шести громадянам зрубати 14 дубів, одержавши від них 840 грн. Через тиждень він незаконно дозволив чотирьом громадянам зрубати чотири дуби і чотири липи, але гроші одержати не встиг у зв'язку із затриманням. Діями Ахметшина лісгоспу було завдано значних збитків.

Дайте кримінально-правову оцінку діям Ахметшина.

Задача 4

Вироком суду Римар засуджено за ч. 1 ст. 364 КК. Її визнано винною в тому, що, працюючи головою сільської ради, вона фіктивно оформила Гмирю на роботу сторожем та одержала через його дружину 2430 грн. нарахованої йому заробітної плати, які використала на виробничі потреби, закупивши різне обладнання та інвентар. Це визначено судом як зловживання службовим становищем із заподіянням державним інтересам істотної шкоди.

Чи правильно кваліфікував дії Римар суд.

Задача 5

Вироком суду Сокура засуджено за ч. 2 ст. 368 КК. Його визнано винним у тому, що, працюючи завідувачем хірургічного відділення центральної районної лікарні, він протягом року неодноразово одержував грошові кошти від громадян, які перебували на лікуванні, та їх родичів за проведення ним операцій і забезпечення персоналом лікарні відповідного догляду за хворими.

Чи правильно кваліфікував дії Сокура суд?

Задача 6

Райчев, експерт експертно-технічного відділу УВС міста, за складання експертного висновку в інтересах учасника дорожньо-транспортної пригоди Редьки запропонував останньому поставити в його квартирі пластикові рами, оскільки Редька працював у фірмі, що виробляє цю продукцію і надає такі послуги. Вартість рам та їх встановлення склала 3 тис. грн. Через місяць до Райчева звернувся Редька з проханням про складання експертного висновку на користь Крюкова. Райчев погодився виконати прохання за

грошову суму в розмірі 2 тис. грн. Гроші від імені Крюкова були передані Райчеву Редькою.

Кваліфікуйте вчинене.

Рекомендована література до теми

1. Конституція України від 28 червня 1996 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>
2. Кримінальний кодекс України від 5 квітня 2001 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2341-14>
3. Александров Ю. В. Кримінальне право України. Особлива частина : підручник / Александров Ю. В., Дудоров О. О., Клименко В. А. та ін. ; за заг. ред. М. І. Мельника, В. А. Клименка. – 3-тє вид., переробл. та допов. – К. : Атіка, 2009. – С. 596-598.
4. Баулін Ю. В. Кримінальний кодекс України: науково-практичний коментар / Баулін Ю. В., Борисов В. І., Гавриш С. Б. та ін. ; за заг. ред. В. В. Сташиса, В. Я. Тація. – Вид. третє переробл. та доповн. – Х. : ТОВ «Одіссей», 2007. – С. 1005-1008.
5. Баулін Ю. В. Кримінальне право України. Особлива частина : підручник / Баулін Ю. В., Борисов В. І., Тютюгін В. І. та ін. ; за заг. ред. В. В. Сташиса, В. Я. Тація. – 4-те вид., переробл. і допов. – Х. : Право, 2010. – С. 497-503.
6. Вознюк В. Посадова і службова особа : конституційно-правовий та кримінально-правовий аспекти / В. Вознюк // Вісник Конституційного суду України. – 2005. – № 2. – С. 37-42.
7. Кочерова Н. О. Зловживання впливом : соціальна обумовленість криміналізації та характеристика складу злочину: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : спец. 12.00.08 / Н. О. Кочерова. – Київ, 2013. – 20 с.
8. Киричко В. М. Кримінальна відповідальність за корупцію / В. М. Киричко. – Х. : Право, 2013. – С. 111-175, 227-261.
9. Кримінальне право України (Особлива частина) : підручник / за ред. О. О. Дудорова, Є. О. Письменського. – [2-ге вид.] – К. : «ВД «Дакор», 2013. – С. 658-662.
10. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України / за заг. ред. М. І. Мельника, М. І. Хавронюка. – 9-те вид., переробл. та допов. – К. : Юридична думка, 2012. – С. 1088-1091.
11. Савченко А. В. Злочини у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням професійних послуг : Науково-практичний коментар до розділу XVII Особливої частини Кримінального кодексу України / А. В. Савченко, О. В. Кришевич ; за заг. ред. д.ю.н., проф. В. І. Шакуна. – К. : Алерта, 2012. – С. 144-153.

2.11 Тема 11. Особливості кваліфікації службового підроблення та службової недбалості

Завдання для самостійної роботи

1. Офіційні документи як предмет службового підроблення.
2. Розкрити зміст словосполучення "інше підроблення офіційних документів"
3. Юридичний аналіз складу злочину службове підроблення.
4. Предмет службового підроблення: поняття, види, характеристика.
5. Момент закінчення службового підроблення.
6. Можливі форми вини злочинів передбачених статтею 366 та статтею 367 КК України.
7. Кваліфікуючі ознаки службового підроблення.
8. Поняття тяжких наслідків та їх види як кваліфікуюча ознака службової недбалості

Практичні завдання

Вирішить задачі

Задача 1

Дяченко працюючи на посаді лісника державного лісогосподарського підприємства, неналежним чином виконував свої обов'язки з охорони лісу від незаконної порубки та інших лісо порушень, внаслідок чого на його ділянці невстановлені особи самовільно зрубали дерева, чим державі завдано збитків на суму 32 тис. грн.

Як наледить кваліфікувати вчиненні Дяченком дії?

В а р і а н т: Відповідно до посадової інструкції Дяченку було надане право складати документи, які мають правовий характер, на підставі яких висуваються вимиги, а також приймаються рішення, обов'язкові до виконання фізичним чи юридичним особами незалежно від їх підлеглості або відомчої належності.

Задача 2

За вироком суду Журбу визнано винним у тому, що він як директор приватного підприємства, використовуючи своє службове становище, із корисливих спонукань, знаючи, що підприємство не має найманих працівників і протягом кількох місяців не отримує прибутку та не виплачує заробітної плати, підробив документи – довідки про заробітну плату на імя Косова, Конкіна, Любченко, Жирко та на своє імя, на підставі яких отримав у кредитній спілці без наміру привласнення кредити на загальну суму 80

тис. грн., які використав для здійснення фінансово-господарської діяльності підприємства. Такі дії Журова суд кваліфікував за ч.2 ст.366 і ч. 1 ст.209 КК України.

Визначте, чи правильно кваліфіковані дії Журби.

Вирішіть питання про його відповідальність.

Задача 3

Бухгалтер тресту Бабенко та касир Ільїн залишили на ніч у касі велику суму грошей, що мали бути видані протягом трьох днів працівникам тресту як заробітна плата. На другу ніч гроші було викрадено разом із сейфом. Згідно з інструкцією Бабенко та Ільїн мали право зберігати в касі гроші понад встановлений ліміт для видачі заробітної плати.

Чи можуть бути притягнуті до відповідальності за службову недбалість Бабенко та Ільїн? Як зміниться кримінально-правова оцінка їхніх дій, коли у справі буде встановлено, що вони повідомили злодіїв про місцезнаходження грошей, зручний час і способи їх викрадення?

Задача 4

Приватний підприємець Кузьменко з метою отримання кредиту вирішив сфальсифікувати предмет іпотечного зобов'язання. Для цього він звернувся до оцінювача Смутьського, який використовуючи свої повноваження, підготував документи, зміст яких не відповідав дійсності (зафіксованого в акті оцінки об'єкта нерухомості насправді не існувало). Використавши підроблені документи, кузьменко отримав кредит у сумі 500 тис. грн. який привласнив. За сприяння у підготовці документів Кузьменко сплатив Смутьському винагороду в розмірі 100 тис. грн.

Вирішіть питання про відповідальність Кузьменка й Смутьського.

Задача 5

Керівник державного підприємства Молотов помилково надав фіскальній службі неправдиві відомості про чисельність працюючих на підприємстві інвалідів. Це дозволило підприємству безпідставно отримати пільги з податку на прибуток і недоплатити в бюджет суму, що в 1200 разів перевищувала неоподаткований мінімум доходів громадян.

Вирішіть питання про відповідальність Молотова. Чи змінилося б вирішення питання про відповідальність Молотова, якби він свідомо вніс неправдиві відомості.

Рекомендована література до теми

1. Кримінальне право України: Особлива частина: підручник / Ю. В. Баулін, В. І. Борисов, В. І. Тютюгін та ін. ; за ред. В. В. Сташиса, В. Я. Тація. 4-те вид., переробл. і допов. – Х.: Право, 2010. – 608 с.
2. Кримінальне право України: Практикум: навч. посіб. / П. П. Андрушко, С. Д. Шапченко, С. С. Яценко, П. С. Берзін та ін.; за ред. С. С. Яценка.

- 3-є вид., переробл. і доповн. – К.: Алерта; КНТ; Центр учб. л-ри, 2010. – 640 с.
3. Кримінальний кодекс України. Науково-практичний коментар: у 2 т. / за заг. ред. В. Я. Тація, В. П. Пшонки, В. І. Борисова, В. І. Тютюгіна. – Т. 2: Особлива частина / Ю. В. Баулін, В. І. Борисов, В. І. Тютюгін та ін. – 5-те вид., допов. – Х.: Право, 2013. – 1040 с.
  4. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України / а ред. М. І. Мельника, М. І. Хавронюка. – 9-те вид., переробл. та доповн. – К.: Юрид. думка, 2012. – 1316 с.
  5. Киричко В. М. Кримінальна відповідальність за корупцію / В. М. Киричко. – Х.: Право, 2013. – 424 с.
  6. Клімова С. М. Юридична відповідальність за корупційні правопорушення: навч. посіб. / С. М. Клімова, Т. В. Ковальова, М. О. Тучак. – Х.: Вид-во ХарРІ НАДУ «Магістр», 2012. – 200 с.
  7. Нуруллаєв І. С. Міжнародно-правове співробітництво в системі Ради Європи у боротьбі з корупцією: монографія / І. С. Нуруллаєв. – К.: Правова Єдність, 2009. – 160 с.
  8. Правила кримінально-правової кваліфікації у постановках Пленуму Верховного Суду України: практ. посібник. – Х.: Вид-во «Фінарт», 2012. – 196 с.
  9. Савченко А. В. Злочини у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням професійних послуг: Науково-практичний коментар до розділу XVII Особливої частини Кримінального кодексу України / А. В. Савченко, О. В. Кришевич; [за ред. В. І. Шакуна]. – К.: Алерта, 2012. – 160 с.
  10. Слуцька Т. І. Кримінальна відповідальність за злочини, вчинені у сфері службової діяльності: навч. посіб. / Т. І. Слуцька. – К.: КНТ, 2007. – 168 с.

2.12. Тема 12. Особливості кваліфікації підкупу службової особи або особи, яка надає публічні послуги, а також провокації підкупу

Завдання для самостійної роботи

1. Юридичний аналіз складу злочину підкуп службової особи юридичної особи приватного права незалежно від організаційно-правової форми.
2. Юридичний аналіз складу злочину підкуп особи, яка надає публічні послуги.
3. Юридичний аналіз складу злочину провокація підкупу.
4. Поняття неправомірної вигоди та її відмежування від дарунка (пожертви).
5. Кваліфікуючі ознаки злочину підкуп службової особи юридичної особи приватного права незалежно від організаційно-правової форми.
6. Момент закінчення злочину підкуп особи, яка надає публічні послуги.

7. Співвідношення провокації підкупу службової особи або особи, яка надає публічні послуги, і співучасті у вчиненні такого підкупу.
8. Кримінально-правове значення порушення працівником правоохоронного органу законодавчої заборони провокування (підбурювання) особи на вчинення злочину з метою його подальшого викриття.

Практичні завдання

Вирішіть задачі

Задача 1

Контролер стадіону Масіна попросила спортсмена Вакуліна допомогти їй перевіряти квитки у глядачів, які прийшли на концерт популярного співака. Вакулін скористався цим і пропустив на стадіон глядачів, які не мали квитків, одержавши за це від кожного по 30 грн. Таким чином Вакулін зібрав 900 грн.

Дайте характеристику службового злочину і визначте чи можна притягти Вакуліна до відповідальності за службовий злочин?

Варіант 1. Вакулін збирав гроші з глядачів за домовленістю з Масіною, з якою гроші потім були б поділені.

Варіант 2. Вакулін був призначений на посаду контролера наказом директора стадіону, а Масіна, здійснюючи контроль за виконання Вакуліним своїх обов'язків, домовилась з ним про збирання грошей з глядачів, які проходили без квитків.

Задача 2

Дільничний лікар Івченко видав своїй дочці фіктивну довідку про наявність у неї хронічного захворювання, що дало їй можливість одержати в інституті звільнення від занять фізичною культурою.

Кваліфікуйте вчинене.

Задача 3

Помічник народного депутата в колі друзів розповідав про свої повноваження та можливості. Наступного дня до нього звернувся один із друзів з проханням посприяти у виділенні міською владою земельної ділянки у власність і надав 500 доларів США. Помічник народного депутата гроші забрав і пообіцяв допомогти. Однак наступного дня він вирішив, що таке прохання коштує значно більше і запропонував другові вирішити дане питання, якщо той дасть ще 2500 доларів США. Останній відмовився. Тоді помічник народного депутата заявив в правоохоронні органи про те, що до нього звернулися невідомі з проханням посприяти в отриманні земельної ділянки і запропонували гроші. Гроші він взяв, як доказ.

Кваліфікуйте вчинення.

Задача 4

До лікаря ветлікарні звернулася літня жінка з проханням вилікувати її собаку. Лікарь допоміг і через тиждень тварина була повністю здорова. Жінка від неймовірної радості вирішила віддячити лікаря. Вона, разом з собакою, прийшла до ветклініки і подарувала лікарю пляшку шампанського та цукерки.

Проаналізуйте ситуацію.

Задача 5

Працівник районного відділу міліції заповнюючи декларацію, забув про те, що на нього оформлений прицеп, яким користується його тесть і не вписав його.

Через три місяці його викликали працівники Фіскальної служби для пояснення.

Проаналізуйте вчинення.

Які повноваження в данному випадку має Державна Фіскальна служба України.

Задача 6

Астахов працював директором овочевої бази. Внаслідок безгосподарності, яка виявилась у несвоєчасному поверненні тари, територія бази була захарашеною, а частина тари, вартістю 2700 грн. прийшла у непридатність. Замість виконання наказу вищої організації про реалізацію тари, Астахов дав розпорядження про відпускання тари всім бажаючим безкоштовно й безконтрольно, а потім наказав спалювати її. Зазначені дії Астахова призвели до того, що була втрачена тара на загальну суму 9850 грн.

Визначте, чи містять дії Астахова склад службового злочину.

Як належить кваліфікувати вчинені Астаховим дії?

Проведіть розмежування злочинів, передбачених ст. ст. 364 і 367 КК України.

Рекомендована література до теми

1. Конституція України від 28 червня 1996 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>

2. Кримінальний кодекс України від 5 квітня 2001 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2341-14>

3. Кримінальне право України: Особлива частина: [підруч. для студ. вищ. навч. закл.] / [Ю. В. Баулін та ін.]; за ред. В. В. Сташиса, В. Я. Тація; М-во освіти і науки України, Нац. юрид. акад. України ім. Я. Мудрого. — 4-те вид., переробл. і допов. — Х.: Право, 2015. — 605 с.

4. Кримінальне право України. Особлива частина: [підручник] / [Ю. В. Александров, О. О. Дудоров, В. А. Клименко та ін.]; за ред. М. І. Мельника,

В.А. Клименка. — [Вид. 5-те, переробл. та доповн.]. — К.: Атіка, 2009. — 744с.

5.Кримінальне право України: Особлива частина: підручник / Бабій А. П., Доброход І. С., Кармазин Ю. А., Корнієнко В. О. та ін.; за заг. ред. Стрельцова Є. Л. — [4-е вид.] — Х.: Одиссей, 2009. — 496 с.

6.Кримінальний кодекс України: постатейні матеріали та навчально-практичні завдання / І. П. Баглай, І. Г. Богатирьов, О. І. Богатирьова, К. Т. Кравченко, О. М. Литвинов, А. В. Савченко, Ю. Л. Сенін, О. І. Соболю; За заг. ред. докт. юрид. наук, проф. І. Г. Богатирьова. — К.: Атіка, 2011. — 640 с.

7.Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України /М. Бойко, Л. П. Брич, В. К. Гришук, О. О. Дудоров та ін.; За ред. М. І. Мельника, М. І. Хавронюка.— [7-е вид., переробл. та допов.]. — К.: Юридична думка, 2010. — 1288 с.

ДОДАТКИ

Додаток А – Орієнтовний перелік питань на екзамен

1. Поняття, зміст та значення кваліфікації службових злочинів у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг.
2. Поняття, система і види злочинів у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг.
3. Особливості відмежування кваліфікації злочинів у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг, від кримінально- правової кваліфікації.
4. Принципи кваліфікації злочинів у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг.
5. Передумови та підстави кваліфікації злочинів у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг.
6. Структура та види кваліфікації злочинів у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг.
7. Функції кваліфікації злочинів у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг.
8. Юридичне закріплення результатів кваліфікації злочинів у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг.
9. Механізм і правила кваліфікації злочинів у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг.
10. Етапи та стадії кваліфікації злочинів у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг.
11. Формула кваліфікації злочинів у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг.
12. Значення роз'яснень Пленуму Верховного Суду України для кваліфікації злочинів у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг.
13. Характеристика об'єкта злочинів у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг.
14. Значення об'єктивної сторони злочину для кваліфікації злочинів у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг.

15. Значення суб'єкта злочину для кваліфікації злочинів у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг.
16. Значення суб'єктивної сторони злочину для кваліфікації злочинів у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг.
17. Загальні питання кваліфікації злочинів у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг, за об'єктивними ознаками.
18. Загальні питання кваліфікації злочинів у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг, за суб'єктивними ознаками.
19. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки більшості злочинів у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг.
20. Поняття та види службових осіб. Конституційні та інші правові засади діяльності службових осіб.
21. Поняття службової особи юридичної особи приватного права.
22. Поняття осіб, які здійснюють професійну діяльність, пов'язану з наданням публічних послуг.
23. Особливості та проблеми кваліфікації зловживання владою або службовим становищем (стаття 364 КК України).
24. Особливості та проблеми кваліфікації перевищення влади або службових повноважень працівником правоохоронного органу (стаття 365 КК України).
25. Особливості та проблеми кваліфікації зловживання повноваженнями службовою особою юридичної особи приватного права незалежно від організаційно- правової форми (стаття 364¹ КК України).
26. Особливості та проблеми кваліфікації зловживання повноваженнями особами, які надають публічні послуги (стаття 365² КК України).
27. Зловживання владою, зловживання службовим становищем, зловживання повноваженнями та перевищення влади, перевищення службових повноважень: співвідношення понять.
28. Особливості та проблеми кваліфікації службового підроблення (стаття 366 КК України).
29. Особливості та проблеми кваліфікації службової недбалості (стаття 367 КК України).

30. Особливості та проблеми кваліфікації прийняття пропозиції, обіцянки або одержання неправомірної вигоди службовою особою (стаття 368 КК України).
31. Поняття неправомірної вигоди та її відмежування від дарунка (пожертви).
32. Особливості та проблеми кваліфікації декларування недостовірної інформації (стаття 366¹ КК України).
33. Особливості та проблеми кваліфікації незаконного збагачення (стаття 368² КК України).
34. Загальне поняття підкупу службової особи або особи, яка надає публічні послуги
35. Особливості конструкції 368³, 368⁴ статей КК України.
36. Особливості та проблеми кваліфікації підкупу службової особи юридичної особи приватного права незалежно від організаційно-правової форми (стаття 368³ КК України).
37. Міжнародно-правові приписи щодо відповідальності за незаконне збагачення та їх кримінально-правове значення.
38. Особливості та проблеми кваліфікації підкупу особи, яка надає публічні послуги (стаття 368⁴ КК України).
39. Співвідношення незаконного збагачення з прийняттям пропозиції, обіцянки або одержанням неправомірної вигоди службовою особою.
40. Особливості та проблеми кваліфікації пропозиції, обіцянки або надання неправомірної вигоди службовій особі (стаття 369 КК України).
41. Пов'язаність умислу особи, яка пропонує, обіцяє або надає неправомірну вигоду службовій особі, з умислом особи, яка приймає пропозицію, обіцянку або одержує неправомірну вигоду.
42. Особливості та проблеми кваліфікації зловживання впливом (стаття 369² КК України).
43. Характеристика пропозиції, надання і одержання неправомірної вигоди. Відмінність пропозиції неправомірної вигоди від пропозиції здійснити вплив за надання такої вигоди.
44. Особливості та проблеми кваліфікації провокації підкупу (стаття 370 КК України).
45. Відмінність підкупу службової особи або особи, яка надає публічні послуги, від одержання такими особами неправомірної вигоди шляхом вимагання за характером суспільної небезпечності.
46. Поняття провокації підкупу.

- 47.Кримінально-правова характеристика неправомірної вигоди, як предмету злочинів у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг.
- 48.Кримінально-правова характеристика службових осіб, які займають відповідальне та особливо відповідальне становище (статті 368, 369 КК України).
- 49.Кримінально-правова характеристика осіб, уповноважених на виконання функцій держави (стаття 369² КК України).
- 50.Кримінально-правова характеристика службової особи правоохоронних органів (стаття 370 КК України) та співвідношення останньої з працівником правоохоронного органу – суб'єктом злочину, передбаченого статтею 365 КК України.
51. Відмежування провокації підкупу від правомірних дій (контрольованого надання неправомірної вигоди) щодо викриття одержання службовою особою або особою, яка надає публічні послуги, неправомірної вигоди шляхом вимагання.
52. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки прийняття пропозиції, обіцянки або одержання неправомірної вигоди службовою особою (стаття 368 КК України).
- 53.Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки підкупу службової особи юридичної особи приватного права незалежно від організаційно-правової форми (стаття 368³ КК України).
- 54.Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки підкупу особи, яка надає публічні послуги (стаття 368⁴ КК України).
- 55.Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки пропозиції, обіцянки або надання неправомірної вигоди службовій особі (стаття 369 КК України).
- 56.Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки зловживання впливом (стаття 369² КК України).
- 57.Міжнародні договори України про відповідальність за корупційні правопорушення та їх кримінальноправове значення.
- 58.Ознаки, за наявності яких злочини у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг, визнаються корупційними правопорушеннями.
- 59.Характеристика Конвенції ООН проти корупції.
60. Характеристика Конвенції про боротьбу з корупцією.
- 61.Кримінально-правова характеристика перевищення військовою службовою особою влади чи службових повноважень.
- 62.Відмежування перевищення військовою службовою особою влади чи службових повноважень від бездіяльності військової влади.